

BSR Eagle

Naturskolor samarbetar runt Östersjön

FOTO: HELGE RUBIN

Malmö stad

BSR Eagle

BSR Eagle är ett internationellt projekt som framför allt vänder sig till naturskolor, nationalparker och naturcentra. Sammanlagt 50 olika partners i Sverige, Norge, Finland, Estland, Lettland, Litauen, Ryssland, Polen, Tyskland och Danmark är med. Flertalet länder är EU-finansierade, medan Norge och Ryssland har nationell finansiering.

De övergripande målen med BSR Eagle är bland annat att stärka naturskolornas och naturcentrernas roll i samhället, att verka för ett hållbart samhälle och att skydda våra natur-, miljö- och kulturvärden.

BSR Eagle-projektet har beviljats 3,2 miljoner euro under tre år (04-07).

Projektet har fokusera på internationellt samarbete och utbyten av erfarenheter mellan Östersjöländerna. Mycket kraft har lagts på översättningar till engelska, från de olika språken kring Östersjön. Utbyte mellan länderna har skett genom att man åker på studiebesök (så kallad twinning) till varandras centra och där får delta i det pedagogiska arbetet.

BSR Eagle uttolkas: Baltic Sea Region Eagle.
Baltic Sea Region betyder alltså Östersjöregionen.

Eagle Örn är vår symbolfågel och finns runt hela Östersjön. Havsörnen som syns på emblemet har ökat på sistone efter en djup svacka på 60-, 70- och 80-talet. Nu häckar den åter längs med de flesta av Östersjöns stränder.

FOTO: URBAN EMANUELSSON

Webbsidor för mer information

- ❖ www.bsreagle.net
BSR Eagle-projektet
- ❖ www.natur.pedc.se/index.asp?IDnr=1545
Malmö Naturskolas informationssida med länk till webbadresser till alla internationella deltagare i BSR Eagle-projektet.
- ❖ www.naturskola.se
Svenska naturskoleföreningen
- ❖ www.natur-vejleder.dk/
Danska naturvejledarföreningen (motsvarighet till naturskoleföreningen).
- ❖ www.sykse.net
Finska naturskoleföreningen
- ❖ www.dabasmuzejs.gov.lv/en/about_us/history/
Rigas naturhistoriska riksmuseum. Museuret fungerar som hjärta i naturvårdsarbetet och naturundervisningen i Lettland.
- ❖ www.wild-russia.org/html/tour.htm
Ryska nationalparker och zapovedniks (strängt skyddade reservat).

Naturskoleföreningen

Naturskoleföreningen är en intresseförening för Sveriges (cirka 85) naturskolor och andra som är intresserade av utomhuspedagogik.

Naturskoleföreningen

Naturskola är inte ett hus eller en plats, utan ett arbetssätt. Det vägledande mottot för detta arbetssätt är "att lära in ute". Det innebär att alla skolans ämnen kan läras in utomhus på skolgården eller ute i naturen. Att eleverna får en naturlig koppling till naturen och i förlängningen till våra miljöfrågor, är en positiv bieffekt eftersom miljö är ett ämne som ska integreras i skolans olika ämnesområden. En annan positiv bieffekt är att den fysiska aktiviteten ökar utan att ta extra lektionstid i anspråk.

Föreningen anordnar kurser och sprider kunskaper och erfarenheter kring utomhuspedagogik till sina medlemmar genom sin hemsida, internetbrev och tidningen Bladet som kommer fyra gånger per år. Föreningen erbjuder också stöd till kommuner som vill starta naturskola.

BSR Eagle i Naturskoleföreningen

Ett nummer per år av tidningen Bladet har kommit ut på engelska under projektiden och har spridits till alla partners i BSR Eagle-projektet. Genom föreningens kanaler har också information om projektet spridits till de svenska medlemmarna.

Genom BSR Eagles nyckelpersoner har flera nystartade naturskolor i södra Sverige kunnat få råd och hjälp med att komma igång. Vårt internationella nätverk har också kunnat utnyttjas av flera svenska naturskolor som behövt kontaktpersoner i de andra länderna runt Östersjön.

FOTO: MALMÖ NATURSKOLA

Fler naturskolor i Sverige

Mål med BSR Eagle-projektet

- ❖ Skapa ett stort nätverk runt Östersjön.
- ❖ Öka medvetandet hos allmänheten om Östersjöns problematik.
- ❖ Fokusera på gemensamma skolprojekt som genomförs på samma tid och på samma sätt runt Östersjön för att öka förståelsen för Östersjön som inlandhav.
- ❖ Utveckla naturskolornas utomhuspedagogik.
- ❖ Beslutsfattare får kännedom om naturskolans pedagogik.
- ❖ Stimulera kommuner att starta naturskola.

Samarbete över gränserna

Inom BSR Eagle finns ett marint nätverk som består av partners från Danmark, Finland, Estland, Lettland och Sverige. Nätverket träffas för att utbyta erfarenheter och kunskaper mellan naturskolepedagoger i de olika länderna. Målet med den utvecklade pedagogiken är att förbättra kunskaperna hos skolelever och allmänhet kring marina miljöer runt Östersjön.

INTERNATIONELLA WORK SHOPS

- Marin work shop i Köpenhamn, Danmark, september 2005, i Malmö, Sverige juni 2006 samt i Estland, Lettland, Litauen 2007.
- Helsingfors, Finland, Sustainable development through education, juni 2005.
- Lüneburger Heide, Tyskland, oktober 2005.
- Bobolice, Polen, 26-27 maj 2006.
- Uddevalla, Sverige, Learning by physical activity, 9-10 oktober 2006.
- Tartu, Estland, avslutningskonferens, 9-10 maj 2007.

TWINNING

- **Store Mosse Nationalpark** samarbetar med Zemaitija nationalpark i Litauen.
- **Nynäshamns Naturskola** samarbetar med Harakka Naturskola, Pikkutikka Naturskola, Young People Nature House i Finland, Environmental Education Centre in Tartu, Sagadi Naturskola, Alatskivi Nature House i Estland, Öresunds miljöskola och Raadvad Naturskola i Danmark.
- **Malmö Naturskola** samarbetar med Öresunds miljöskola i Köpenhamn, Danmark, North Vidzeme Biosphere Reserve i norra Lettland samt Naturmuseet i Riga och Nijne-Svirsky zapovednik (nationalpark) i västra Ryssland.
- **Naturskolan i Uddevalla** samarbetar med olika partners i Lettland: Kuldiga Environmental Education School, Gauja National Park and the Natural History Museum of Latvia.

FOTO: MALMÖ NATURSKOLA

FOTO: HELGE RUBIN

FOTO: ROBERT LÄTTMAN

FOTO: HELGE RUBIN

FOTO: HELGE RUBIN

FOTO: ROBERT LÄTTMAN

Store Mosse Nationalpark

Store Mosse Nationalpark i sydvästra Sverige är med nästan 8 000 hektar Sveriges största myrkomplex söder om Lappland. Store Mosse blev nationalpark 1982 för att skydda det rika fågellivet och den stora, nästan opåverkade mossen. Varje år kommer omkring 100 000 besökare.

Nationalparkens naturum (på bild nedan) är inspirationsplats, kunskapscentrum och mötesplats för naturnyfikna. Naturumet är också ett stöd för naturskoleverksamhet i regionen. Vi tar emot skolklasser och lärargrupper för aktiviteter i naturum. Det finns också goda möjligheter att spana efter fåglar från fågeltorn vid Kävsjön och naturstudier längs vår informationsstig.

BSR Eagle på Store Mosse

Vi har genomfört fortbildningskurser i utomhuspedagogik för lärare, dels på naturum, dels i naturen vid lärargruppernas egen skola.

I nationalparken finns drygt 40 kilometer vandringsleder. För att fördjupa naturupplevelsen, inte minst för utländska besökare, har vi tagit fram vandrarhandledningar på svenska, engelska och tyska. Vi har också ett utbytesprojekt med Zemaitija nationalpark i Litauen för att byta erfarenheter. Vi har besökt varandras parker och diskuterat olika lösningar på gemensamma problem.

FOTO: MARTHA WAGEUS

Naturskolan i Nynäshamn

Nynäshamns Naturskola som ligger 6 mil söder om Stockholm, tar emot barn och elever mellan 4 och 16 år från Nynäshamns Ekokommun. Varje årskurs har sitt eget tema till exempel småkryp, sinnen, forntida tekniker.

Vi tror att utomhuspedagogiken har en stor roll att spela i lärandet för hållbar utveckling. Naturskolan arbetar både med naturkänsla och faktakunskap om natur och miljö.

FOTO: ROBERT LÄTTMAN

BSR Eagle i Nynäshamn

Nynäshamns Naturskola utbyter erfarenheter (twinning) av arbete med hållbar utveckling och utomhuspedagogik i samarbete med Harakka Naturskola, Pikkutikka Naturskola, Young People Nature House i Finland, Environmental Education Centre in Tartu, Sagadi Naturskola, Alatskivi Nature House i Estland, Öresunds miljöskola och Raadvad Naturskola i Danmark.

Vi utvecklar utomhuspedagogiska och biologiska teman som skolor och naturskolor skall kunna arbeta med. Ett tiotal häften som kan ses som kapitel i en kommande bok översätts till engelska för spridning till alla partners i projektet. Målet är att utveckla utomhuspedagogiken samt få fler skolor runt Östersjön att arbeta med hållbar utveckling. Följande publikationer översätts och finns efter hand tillgängliga på vår engelska hemsida och BSR Eagles hemsida:

Projekthandledningar, temavecka och checklistor

Toilet Etiquette
The Exploding Mailbox
Sustainable Development Week
Preschool Checklist
School Checklist

Temapublikationer

Wetland grade 6
Wetland grade 9
Bugs
Feeding Winterbirds
The Magpie
The Squirrel
The Senses
Antique Technology
Fire
Winter Ecology

FOTO: HELENE GRANTZ

Natur- och kulturskolan i Uddevalla

Merparten av verksamheten är förlagd till den gamla gården Åleslån på Herrestadsfjället. Här kan man lära och uppleva med alla sinnen hur livet var förr i tiden, om naturen och friluftsliv. Förutom på Åleslån har vi också naturskoleverksamhet vid havet och vi kan även komma ut till skolan eller förskolan för att ha naturskola i deras hemmamiljö. Vi arbetar både med skolklasser och fortbildning av personal.

BSR Eagle i Uddevalla

En naturstig har gjorts i ordning med informationsskyltar på både svenska och engelska om natur- och kulturhistoria runt Åleslån. Vi arbetar också med att utveckla pedagogiken vid havsstranden. Inspiration och stöd till det får vi från BSR Eagles marina nätverk, där flera länder runt Östersjön ingår.

Uddevalla är Sveriges första kommun med ett godkänt miljöledningssystem enligt EMAS. Därför ligger det i vårt uppdrag att stötta skolorna och förskolorna i deras arbete för en hållbar utveckling. Detta vill vi också delge andra i projektet.

Alla mår bra av att röra på sig och det gynnar också lärandet. Därför har vi startat ett nätverk kallat *Rörelse i lärandet* som har till uppgift att dokumentera och sprida goda exempel på hur man kan använda fysisk aktivitet i olika ämnen.

Vi har tagit fram informationsmaterial för naturskoleverksamheten i tryckt form och vi utvecklar även hemsidan. Där kan man bland annat hitta en idébank med ca 100 lektionstips på hur man använder fysisk aktivitet i olika ämnen.

Inom BSR Eagle samarbetar vi främst med Lettland. Vi har fått besök från och själva besökt Gauja National Park, Kuldiga Environmental School och Latvian Museum of Natural History.

Naturskolan i Malmö

Malmö Naturskola har fem heltidsanställda och servar skolorna i Malmö stad. Vi anordnar utedagar för eleverna, fortbildningar för lärarna och samarbetar med flera andra kommunala instanser. Vårt mål är att Malmö barn och ungdomar genom egna naturupplevelser ska få insikt i naturens förutsättningar. Malmö Naturskola arbetar även för grönare skolgårdsmiljöer och stöder undervisningen i skolornas närmiljö.

BSR Eagle i Malmö

Under BSR Eagles projektid har Malmö Naturskola inlett samarbete med flera Naturskolor och nationalparker runt Östersjön.

Vi har till exempel samarbetat med North Vidzame Biosphere reserve i Lettland, med Bobolice nature reserve i Polen, Nijne Svirsky Zapovednik i Ryssland och Öresunds miljöskole i Danmark.

I samarbete med Öresunds miljöskola har vi även anordnat två internationella marina workshops.

I vårt närområde har vi tillsammans med Fritidsförvaltningen och Fastighetskontoret i Malmö fortsatt att utveckla Malmö's största rekreativområde i Torup. Där har tillkommit en skogslekplats, en vandringsled för synskadade, handikappanpassade strövstigar samt bättre kartor och broschyrmaterial.

Vi har också initierat en webbsida med översättning av 600 olika djurarter till samtliga nio språk i regionen.

FOTO: HELGE RUBIN

Namn och adresser till deltagande naturskolor/nationalparker i BSR Eagle

Naturskoleföreningen i Sverige

c/o Stina Lindblad, Lydinge Grindstugan, 747 94 ALUNDA

Store Mosse Nationalpark

330 33 Hillerstorp

tel: 0370-237 92

e-post: martha.wageus@f.lst.se eller storemosse@f.lst.se

Naturskolan i Nynäshamn

Nynäshamns Kommun, Viaskolan/Naturskolan, 149 81 NYNÄSHAMN

tel: 08-520 73 709, fax: 08-520 38 590

e-post: mats.wejdmark@naturskolan.pp.se

hemsida: www.nynashamn.se/natursko

Naturskolan i Malmö

Malmö Naturskola, Pedagogiska centralen, Rönnbladsgatan 1 B, 212 16 MALMÖ

tel: 040-34 36 89

e-post: naturskolan@pub.malmo.se

hemsida: www.natur.pedc.se

Naturskolan i Uddevalla

Natur- och kulturskolan, Barn och utbildning, Utvecklingsenheten

Varvsvägen 1, 451 81 UDDEVALLA

tel: 0522-69 70 70, 070-574 25 57

e-post: helene.grantz@uddevalla.se eller gunnar.henriksson@skola.uddevalla.se

Svensk projektkoordinator

Birger Emanuelsson, e-post: birger.emanuelsson@malmo.se

Naturskoleföreningen är en intresseförening för människor som arbetar med utomhuspedagogik. Vi anordnar kurser och sprider kunskaper och erfarenheter mellan Naturskolor runt om i landet genom vår hemsida, internetbrev och en tidning som kommer ut fyra gånger per år. Vi erbjuder också stöd till kommuner som vill starta Naturskola.

Naturskoleföreningens hemsida: www.naturskola.se

